

Mladá veda

Young Science

**Rozenkruciánska tradícia a slobodomurárske
hnutie v strednej Európe v 17.-18. storočí**

Are preschool children active enough?

Rozhovor s literárnym vedcom prof. T. Žilkom

Mladá veda

Young Science

MEDZINÁRODNÝ VEDECKÝ ČASOPIS MLADÁ VEDA / YOUNG SCIENCE

Jún 2014 (číslo 2)

Ročník druhý

ISSN 1339-3189

Kontakt: info@mladaveda.sk, tel.: +421 908 546 716, www.mladaveda.sk

Fotografia na obálke: Londýn 2013. © Branislav A. Švorc, foto.branisko.at

REDAKČNÁ RADA

doc. Ing. Peter Adamišin, PhD. (Katedra environmentálneho manažmentu, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Dr. Pavel Chromý, PhD. (Katedra sociálnej geografie a regionálneho rozvoja, Univerzita Karlova, Praha)

doc. PaedDr. Peter Čuka, PhD. (Katedra cestovného ruchu, Slezská univerzita v Opavě)

prof. Dr. Paul Robert Magocsi (Chair of Ukrainian Studies, University of Toronto; Royal Society of Canada)

Ing. Lucia Mikušová, PhD. (Ústav biochémie, výživy a ochrany zdravia, Slovenská technická univerzita, Bratislava)

doc. Ing. Peter Skok, CSc. (Ekomos, s. r. o., Prešov)

prof. Ing. Róbert Štefko, Ph.D. (Katedra marketingu a medzinárodného obchodu, Prešovská univerzita, Prešov)

prof. PhDr. Peter Švorc, CSc., predseda (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Ing. Petr Tománek, CSc. (Katedra veřejné ekonomiky, Vysoká škola báňská - Technická univerzita, Ostrava)

REDAKCIA

Mgr. Richard Nikischer (Sociologický ústav Akademie věd ČR, Praha)

Mgr. Branislav A. Švorc, PhD. šéfredaktor (Katedra turizmu a hotelového manažmentu, Prešovská univerzita, Prešov)

PhDr. Veronika Trstianska, PhD. (Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr FSŠ UKF, Nitra)

Mgr. Veronika Zuskáčová (Geografický ústav, Masarykova univerzita, Brno)

VYDAVATEĽ

Vydavateľstvo UNIVERSUM, spol. s r.o.

www.universum-eu.sk

Javorinská 26, 080 01 Prešov

Slovenská republika

© Mladá veda / Young Science. Akékoľvek šírenie a rozmnožovanie textu, fotografií, údajov a iných informácií je možné len s písomným povolením redakcie.

KOMPARATÍVNA ANALÝZA FINANČNEJ SPRÁVY MAĎARSKA A SLOVENSKA

COMPARATIVE ANALYSIS OF THE FINANCIAL ADMINISTRATION IN HUNGARY
AND SLOVAKIA

Sándor Bozsik¹

Autor pôsobí ako docent a vedúci Katedry financií na Ekonomickej fakulte Miškolskej univerzity v Miškolci. Vo svojom výskume sa venuje problematike financovania podnikateľských subjektov a daní.

Author works as an Associate Professor and as a Head of the Department of Finance at the Faculty of Economics of the University of Miskolc in Miskolc. His research activities are devoted to the funding of businesses and to the taxes.

Alžbeta Suhányiová²

Autorka pôsobí ako docentka a vedúca Katedry financií a účtovníctva na Fakulte manažmentu Prešovskej univerzity v Prešove. Vo svojom výskume sa venuje problematike finančného účtovníctva a daní podnikateľských subjektov.

Author works as an Associate Professor and as a Head of the Department of Finance and Accounting at the Faculty of Management of the University of Prešov in Prešov. Her research activities are devoted to the financial accounting and to the taxation of business entities.

Ivana Ondrijová³

Autorka pôsobí ako interná doktorandka na Katedre financií a účtovníctva Fakulty manažmentu Prešovskej univerzity v Prešove. Vo svojej dizertačnej práci sa venuje problematike daní a daňovej správy.

Author acts as a PhD student at the Department of Finance and Accounting at the Faculty of Management of the University of Prešov in Prešov. Her dissertation thesis is devoted to the issues of taxation and tax administration.

Abstract

The paper discusses the importance of the reform of financial administration with an emphasis on tax administration, briefly describes the ongoing reform of financial administration in the Slovak Republic, which was launched on 1st of January 2012 and the result of which will be

¹ Adresa pracoviska: Miskolci Egyetem, Gazdaságtudományi Kar, 3515 Miskolc-Egyetemváros, Hungary
E-mail: pzbozsi@uni-miskolc.hu

² Adresa pracoviska: Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta manažmentu, Konštantínova ul. 16, 080 01 Prešov, Slovensko. E-mail: alzbeta.suhanyiova@unipo.sk

³ Adresa pracoviska: Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta manažmentu, Konštantínova ul. 16, 080 01 Prešov, Slovensko. E-mail: ivana.ondrijova@smail.unipo.sk

the introduction of a joint collection of taxes, customs and insurance contributions. Implementation of this reform seems to be an extremely complicated process in the Slovak Republic at the present time. The aim of the article is to analyze the reform of financial administration in Hungary in institutional terms, which ran for two years and was completed in 2011. Attention is also paid to the short history of the two institutes whose activities are covered (since the year 2011) by one central authority of financial administration and it administers all the compulsory tax payments to the state. The paper also carries out a comparative analysis of selected indicators of financial administration of the Slovak Republic and Hungary.

Key words: financial administration, taxes, customs, contributions.

Abstrakt

Príspevok pojednáva o význame reformy finančnej správy s dôrazom na daňovú správu, stručne popisuje práve prebiehajúcu reformu finančnej správy v Slovenskej republike, ktorá sa spustila 1.1.2012 a výsledkom ktorej bude zavedenie jednotného výberu daní, cla a poistných odvodov. Realizácia tejto reformy sa v súčasnosti javí v Slovenskej republike ako mimoriadne komplikovaný proces. Cieľom článku je analyzovať reformu finančnej správy v Maďarsku z inštitucionálneho hľadiska, ktorá prebiehala dva roky a ukončila sa v roku 2011. Pozornosť je venovaná aj krátkej histórii dvoch inštitútov, ktorých činnosti od roku 2011 zastrešuje jeden ústredný orgán finančnej správy a spravuje všetky povinné platby štátu daňového charakteru. V príspevku je vykonaná aj komparatívna analýza vybraných ukazovateľov finančnej správy Slovenskej republiky a Maďarska.

Kľúčové slová: finančná správa, dane, clá, odvody.

Úvod

Výkon daňovej správy závisí od prostredia, v ktorom sa spravuje daňový systém krajiny. Krajiny sa líšia politickým a legislatívnym prostredím, kultúrou a inštitucionálnym zabezpečením správy daní. Daňovú správu vo väčšine krajín OECD vykonávajú daňové orgány a inštitúcie, ktoré spravujú všetky dane v daňovej sústave. V poslednom čase sa však prejavuje trend smerujúci k integrovaniu výberu a správy daní spolu s odvodmi. Medzi spoločné črty daňovej správy viacerých krajín patrí, že daňové orgány začínajú vykonávať aj činnosti nesúvisiace s daňami, napr. clo, sociálne poistenie. Tento trend odráža racionalizáciu daňovej a odvodovej správy, ako aj zvýšenie využívania daňového systému s cieľom zabezpečiť sociálne oblasti. Pre daňové správy ide o značnú výzvu v zmysle realizovania daňovo-odvodovej reformy so zameraním sa na zmenu správy daní a odvodov v smere ich zjednotenia a zjednodušenia ich výberu. Podľa Schultzovej a kol. (2011) reformy by mali vychádzať z potrieb zmeniť systém z dôvodu rastúcej zložitosti daňových systémov a globalizácie podnikania. Vo všeobecnosti možno rozdeliť krajiny do troch skupín:

1. krajiny zo zjednoteným, tzv. kvázi-nezávislým úradom,
2. krajiny s viacerými riaditeľstvami ministerstva financií,
- 3 krajiny s jedným riaditeľstvom ministerstva financií.

Organizačná štruktúra daňových správ vo svete je výsledkom tzv. organizačnej reformy, ktorej hlavným cieľom je zvýšiť efektívnosť a účinnosť správy daní, vytvoriť špecializované

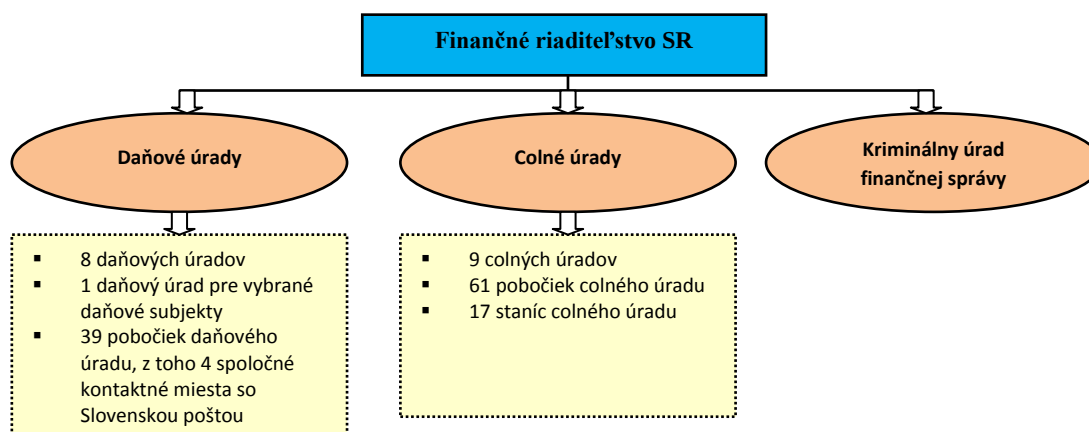
jednotky, napr. špecializované úrady pre daňové subjekty, vytvoriť národné call centrá pre daňové subjekty, centrá na spracovanie dát a pod.

1 Finančná správa v Slovenskej republike

Slovensko nie je prvým štátom v Európe, ktorý sa zaoberá reformou daňovej a colnej správy, či otázkou zjednotenia výberu daní, cla a poistných odvodov. Mnohé krajiny prešli alebo dokonca v súčasnosti prechádzajú podobnou transformáciou svojich systémov, a tak slúžili ako inšpirácia pri tvorbe návrhov ďalšieho smerovania daňovej a colnej správy na Slovensku. V záujme uplatnenia najlepších skúseností z uskutočňovania reformy daňovej a colnej správy a zjednocovania výberu daní, cla a poistných odvodov boli získané poznatky z praktického fungovania verejnej správy v oblasti výberu daní, cla a poistného najmä v krajinách ako sú Dánsko, Estónsko, Fínsko, Írsko a Holandsko. Tieto poznatky boli zohľadnené pri príprave Koncepcie reformy daňovej a colnej správy s výhľadom zjednotenia výberu daní, cla a poistných odvodov.

Finančná správa Slovenskej republiky vznikla 1. januára 2012 zlúčením colnej správy a daňovej správy. Jej vzniku predchádzalo schválenie reformy colnej správy a daňovej správy s výhľadom zjednotenia výberu daní, cla a poistných odvodov prostredníctvom programu UNITAS, ktorý bol iniciovaný v roku 2008 prijatím uznesenia vlády SR č. 285/2008 zo dňa 7. mája 2008 ku Koncepcii reformy daňovej a colnej správy s výhľadom zjednotenia výberu daní, cla a poistných odvodov. Hlavným poslaním finančnej správy je efektívnym výberom a správou cla a daní naplňať príjmovú časť štátneho rozpočtu SR a rozpočtu Európskej únie, ochrana ekonomických záujmov štátu a ochrana výdavkovej časti štátneho rozpočtu SR.

Finančnú správu tvoria v súčasnosti Finančné riaditeľstvo SR, colné úrady, daňové úrady a Kriminálny úrad finančnej správy. Finančné riaditeľstvo je rozpočtovou organizáciou, jeho sídlom je Banská Bystrica. Colné úrady, daňové úrady a Kriminálny úrad finančnej správy sú preddavkovými organizáciami zapojenými na rozpočet Finančného riaditeľstva SR.

Obr. 1 – Štruktúra orgánov finančnej správy v roku 2013

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe <https://www.financnasprava.sk/sk/financna-sprava/organy-financnej-spravy>

2 Finančná správa v Maďarskej republike

Podobným vývojom prešlo aj Maďarsko, ktoré susedí s našou republikou a od roku 2004 je členským štátom Európskej únie, tak ako aj Slovenská republika. V nasledujúcej časti textu predstavíme krátku históriu vzniku, vývoja a súčasný stav inštitucionálneho usporiadania správy daní, cla a poisťných fondov.

Najvyšším orgánom finančnej správy v Maďarsku je v súčasnosti Národný úrad správy daní a ciel (ďalej len NAV, Nemzeti Adó- és Vámhivatal). Jeho úlohou je spravovať všetky povinné platby, ktoré sa týkajú ústredného subsystému štátneho rozpočtu (centrálny rozpočet, sociálne poistenie, oddelené štátne fondy), ako aj Európskej únie (v prípade ciel), poukázaných štátnych dotácií platených prostredníctvom ústredného subsystému, vrátenia daní. NAV vznikol 1. januára 2011 zlúčením Úradu správy daní a finančnej kontroly (ďalej len APEH, Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal) a Úradu colného a finančného dohľadu (ďalej len VPOP, Vám,- és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága). Z pohľadu právneho postavenia je NAV vládny úradom, ktorý plní funkciu štátnej správy a ozbrojenej bezpečnosti, nad ktorým vykonáva v súčasnosti dohľad minister národného hospodárstva. Z organizačného hľadiska je samostatne hospodáriacim ústredným rozpočtovým orgánom, v centrálnom rozpočte disponuje samostatnou kapitolou. (zákon 2010/CXXII)

2.1 Stručná história Úradu colného a finančného dohľadu (VPOP)

VPOP vykonával činnosti v dvoch hlavných oblastiach. Na jednej strane vykonával preclievanie tovarov prekračujúcich štátnu hranicu a výber iných verejných bremien vznikajúcich v súvislosti s clami (colný dohľad). Na druhej strane fungoval ako daňový orgán (finančný dohľad) s delegovanou vyšetrovacou právomocou v prípade zdaniteľného tovaru spotrebnou daňou (alkohol, cigarety, minerálne oleje). (Pirisi, 2008)

Tieto dve funkcie vykonávala organizácia striedavo, raz ako dve samostatné organizačné jednotky, inokedy zase ako jedna organizačná jednotka. V roku 1963 sa tieto dve organizačné jednotky definitívne zjednotili pod názvom Štátne veliteľstvo finančného a colného dohľadu. Organizácia sa dostala pod dohľad Ministerstva financií.

O dva roky neskôr, dňa 5. februára 1966, bola táto organizácia premenovaná na Úrad colného a finančného dohľadu. Najvyšším orgánom colnej správy sa stalo Štátne veliteľstvo (VPOP). Vyberanie dane z pridanej hodnoty bolo, od jej zavedenia v roku 1988, úlohou VPOP-u, ako aj vyberanie dane z pridanej hodnoty z importu a tovarov spadajúcich pod spotrebnú daň.

Od začiatku 90-tych rokov bol zavedený voľný dovoz a v ekonomike sa postupne získaval priestor pre súkromné vlastníctvo. Dôsledkom vzniku importujúcich spoločností a čoraz otvorenejšej ekonomiky sa rozšírili aj úlohy VPOP-u.

Maďarsko sa dňa 1. mája 2004 stalo členskou krajinou Európskej únie. Pristúpenie a jeho predchádzajúca prípravná fáza kládli na túto inštitúciu vysoké požiadavky. Bolo potrebné integrovať informačný systém VPOP-u so systémom únie TARIC (Integrovaný sadzobník Spoločenstva) a organizácia musela byť schopná splniť colné predpisy únie. Zmonitorovala a reorganizovala sa organizačná štruktúra VPOP-u v súlade s požiadavkami Európskej únie. Svoju činnosť započali Skupiny hĺbkovej kontroly. Okrem toho, VPOP bol obnovený a dostal nové právomoci, veď mohol vykonávať kontrolu u všetkých druhov daní patriacich do

pôsobnosti štátnej daňovej správy. Daň z energií a registračná daň sa objavila ako samostatná úloha daňovej správy. (zákon 2004/XIX)

Pristúpením Maďarska k Európskej únii, a neskôr vstupom Rumunska do únie, významne klesli úlohy súvisiace s colným dohľadom, pretože Maďarsko je z veľkej časti obklopené členskými štátmi Európskej únie a import bol nahradený nadobúdaním tovaru v rámci spoločenstva. Účinný boj proti podvodom s DPH však oprávňuje, aby sa kontrola DPH dostala pod pôsobnosť integrovanej organizácie.

2.2 Stručná história Úradu správy daní a finančnej kontroly (APEH)

Vznik predchodcov NAV-u sa v čase zmeny režimu dial súbežne so vznikom trhovej ekonomiky. V čase socializmu totiž daňovými subjektmi boli štátne podniky, a v prípade súkromných osôb len drobný podnikatelia. Z toho dôvodu vykonával vyberanie daní jeden úrad Ministerstva financií.

V roku 1988, súbežne s prechodom na trhové hospodárstvo, sa uskutočnila daňová reforma. V tom čase bola zavedená daň z pridanej hodnoty, daň z príjmov fyzických osôb a daň z príjmov právnických osôb. Výrazne vzrástol počet daňových poplatníkov, hlavným spôsobom zdanenia sa stalo samozdanenie, a bývalé štátne podniky sa stali samostatnými podnikmi. Tieto zmeny priniesli nové výzvy pre výber daní. V dôsledku toho vznikol APEH. (Herner, 1987).

Organizačná štruktúra daňovej správy bola spočiatku trojúrovňová – centrálny úrad, župné riaditeľstvá, miestne daňové inšpektoráty. Neskôr, od roku 1992, sa zrušením miestnych daňových inšpektorátov zmenila na dvojúrovňovú.

V roku 1991 sa štruktúra daňového systému stabilizovala. V tom čase schválili zákon o daňovom poriadku, ktorý definoval práva a povinnosti daňových poplatníkov a daňovej správy, a vtedy sa zrodil aj zákon o miestnych daniach. Štruktúra daní je do dnešného dňa viac-menej nasledovná:

1. nepriame dane odvádzané do štátneho rozpočtu (daň z pridanej hodnoty, spotrebné dane, clá),
2. priame dane odvádzané do štátneho rozpočtu (daň z príjmu fyzických osôb, daň z príjmu právnických osôb),
3. odvody na sociálne zabezpečenie, najmä v oblasti zamestnanosti (odvody na dôchodkové poistenie, odvody na zdravotné poistenie), ktoré majú v Maďarsku tiež daňový charakter a z toho dôvodu od roku 2012 figuruje táto položka pod názvom daň na sociálne zabezpečenie,
4. malé dane, najmä ktoré tvoria príjmy oddelených štátnych fondov (príspevky na nezamestnanosť, príspevky na odbornú prípravu zamestnancov, príspevky na rehabilitácie),
5. miestne dane,
6. sektorové dane, ktoré sa týkajú určitých odvetví alebo podnikov so stanovenou veľkosťou a postavením.

V roku 1999 dočasne dostal APEH vyšetrovaciu právomoc, ktorá však trvala len do 31. decembra 2000, kedy totiž bola zrušená.

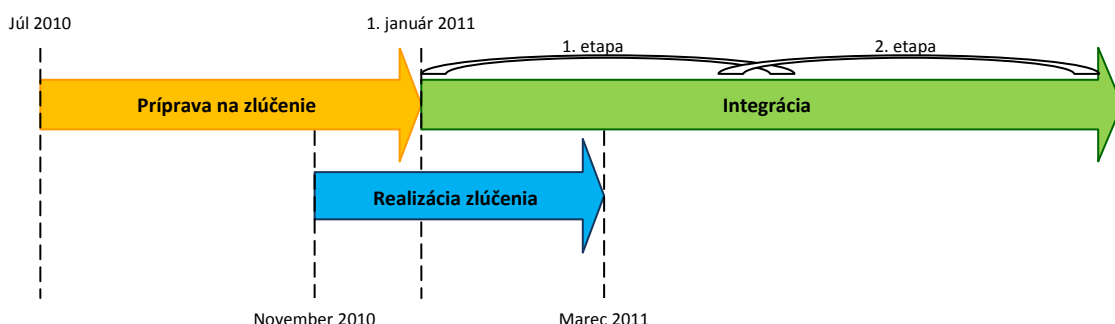
V období rokov 2005-2006 bol naštartovaný integračný proces, ktorého výsledkom bolo zlúčenie tých štátnych úradov, ktoré sa zaoberali vyberaním daní. Najprv, v roku 2007 prevzal APEH úlohy Úradov pre vyrubovanie poplatkov. Úlohou týchto úradov bolo vymieranie a vyberanie poplatkov pri nadobudnutí majetku (pri dedení, darovaní a prevode nehnuteľností). Dňa 1. januára 2010 prevzal od miestnych samospráv kompetencie daňovej správy týkajúce sa najdôležitejšej miestnej dane, a to dane z vykonávania živnosti.

Dňa 1. januára 2011 vznikol Národný úrad správy daní a ciel (NAV), a to zlúčením Úradu správy daní a finančnej kontroly (APEH) a Úradu colného a finančného dohľadu (VPOP). (Apeh Bulletin, 2010)

2.3 Charakteristika Národného úradu správy daní a ciel (NAV)

Hlavné dôvody pre vznik NAV-u boli nasledovné:

1. Transparentnejšie a nákladovo efektívnejšie plnenie si úloh daňových a colných úradov, než predtým. So zlúčením organizačných jednotiek sa vyskytla možnosť eliminovať množstvo duplicít.
2. Zabezpečenie modernizácie toku informácií. To bolo obzvlášť významné v prípade nepriamych daní. Pred integráciou patrilo DPH vo všeobecnosti pod správu APEH-u, pričom spotrebnú daň a DPH pri dovoze mal za úlohu spravovať VPOP. Jednotná kontrola DPH a spotrebnej dane si vyžadovala a aj v súčasnosti vyžaduje spoluprácu týchto dvoch organizácií. Z toho dôvodu sa kontrola zjednodušila za pomoci integrácie organizácií a spojením doteraz oddelených databáz.
3. Integrovaná organizačná jednotka zdedila od VPOP-u vyšetrovacie právomoci, ale taktiež vyšetrovacie právomoci daňového úradu, teda vyšetrovacie právomoci sa rozšírili na všetky daňové právomoci. (NAV Bulletin, 2012)

Obr. 2 – Zlúčenie organizácie

Zdroj: Vlastné spracovanie

Hoci od 1. januára 2011 sa organizačná integrácia formálne uskutočnila, ale integrácia náplní spojených organizácií pokračovala pomaly. Túto skutočnosť môžeme pozorovať aj na organizačnej štruktúre NAV-u.

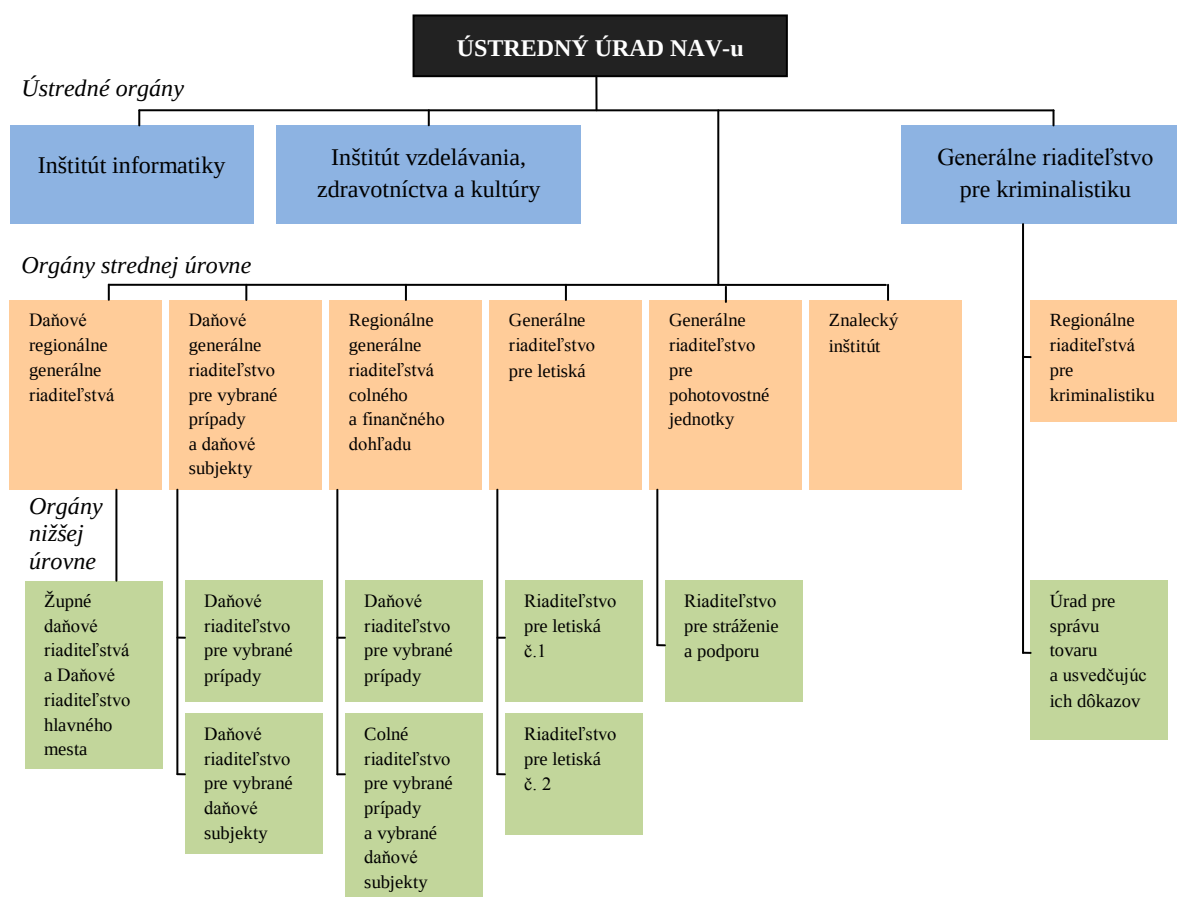
NAV sa skladá z troch väčších vetiev:

1. z organizácie daňovej správy, ktorá pôsobí ako nástupca APEH-u, pod názvom Daňové regionálne generálne riaditeľstvá,

2. z jednej vetvy správy ciel a z jednej odbornej kriminálnej vetvy, ktoré plnia úlohy bývalého VPOP-u, a v rámci NAV-u sa delia na Regionálne generálne riaditeľstvá colného a finančného dohľadu,
3. z jedného novovzniknutého Generálneho riaditeľstva pre kriminalistiku, ktoré sa špecializuje na odhaľovanie a vyšetrovanie trestnej činnosti v oblasti daní a iných finančno-ekonomických trestných činností. Toto generálne riaditeľstvo sa ďalej delí na regionálne riaditeľstvá.

Úlohy NAV-u v súčasnosti :

1. povinné platby vykonateľné čiastočne alebo vcelku v prospech štátneho rozpočtu, fondu dôchodkového poistenia, fondu zdravotného poistenia alebo oddelených štátnych fondov,
2. pridelenie dotácií, vrátenie dane, daňové preplatky na ťarchu štátneho rozpočtu a na ťarchu oddelených štátnych fondov,
3. povinné platby v súlade so zákonom o výkone colného práva spoločenstva,
4. stanovenie súm z predchádzajúcich troch bodov, ich výber, evidencia, realizácia, vrátenie, poukázanie a kontrola, ak zákon alebo nariadenie vlády neustanovuje inak.

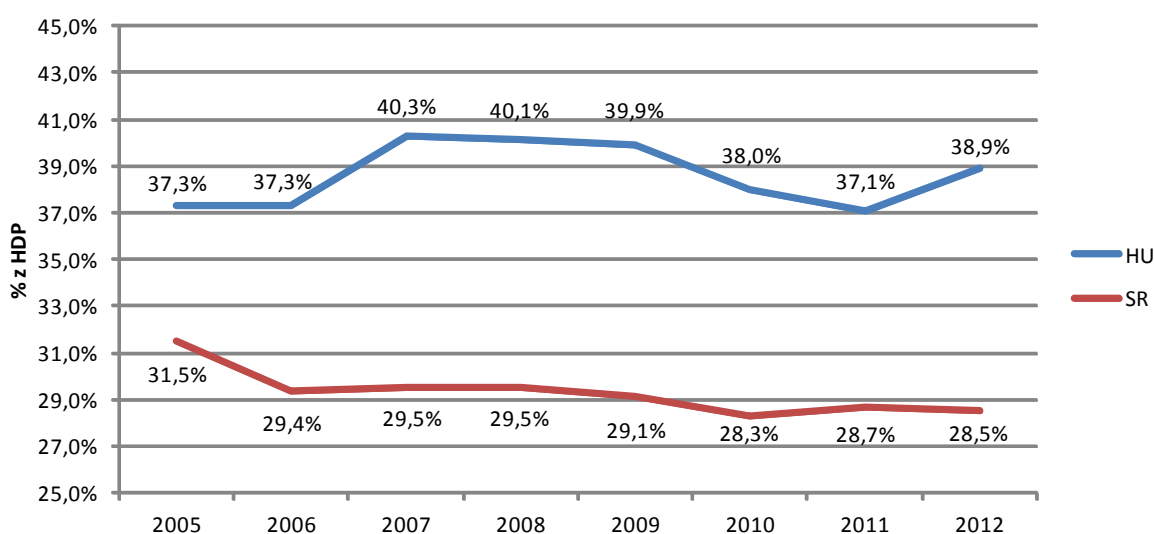
Obr. 3 – Organizačná štruktúra NAV-u

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Bulletin NAV, 2011, s.7

3 Komparatívna analýza vybraných ukazovateľov finančnej správy Maďarska a Slovenskej republiky

Najvyšší podiel daňových príjmov na HDP v Maďarsku bol v rokoch 2007 a 2008, a to 40,3 a 40,1 %. Od roku 2009 sa tento podiel výrazne znižoval až do roku 2011. Podľa štatistických údajov EÚ sa podiel daňových príjmov na HDP v Maďarsku znížil v najväčšej miere spomedzi členských štátov EÚ, a to v období 2009-2011. Avšak v roku 2012 tento podiel opäť stúpol o 1,8 %.

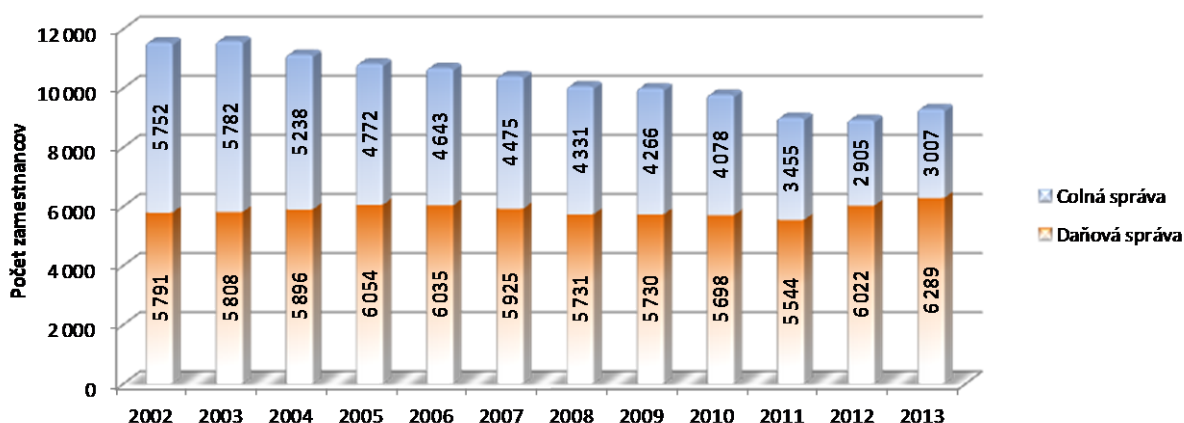
V Slovenskej republike je daný ukazovateľ výrazne nižší. Tento stav môžeme pripísať jednak rýchlemu hospodárskemu rastu, na druhej strane dôsledkom rozhodnutí o daňovej politike tempo rastu daňových príjmov nedržalo krok s hospodárskym rastom. V sledovanom období vykazuje mierne klesajúcu tendenciu.

Graf 1 – Celkové daňové príjmy v % HDP

Zdroj: OECD, 2014.

Jedným zo strategických cieľov reorganizácie daňovej a colnej správy v Slovenskej republike bola aj optimalizácia celkového počtu zamestnancov. V rámci tejto reformy sa nepredpokladalo radikálne znižovanie zamestnancov, pretože sa počítalo s presunom väčšiny z nich na novovzniknuté pracoviská finančných úradov a ich pracoviská či stanice, respektíve preložením na iné funkcie, ktoré boli zvyčajne personálne poddimenzované (presun ľudských zdrojov na aktivity s vysokou pridanou hodnotou, ako napr. kontrola, služby verejnosti, atď.). Nasledujúci graf zobrazuje vývoj počtu zamestnancov v daňovej správe s colnej správou.

Graf 1: Vývoj počtu zamestnancov

Zdroj: Výročné správy o činnosti daňových orgánov za roky 2001-2011, Výročné správy o činnosti colnej správy za roky 2001-2011, Výročná správa o činnosti finančnej správy za rok 2012

Počet zamestnancov sa významne znížil v colnej správe. K znižovaniu však dochádzalo postupným spôsobom, a to prirodzenými odchodmi zamestnancov do dôchodku a odchodom zo zamestnania. Radikálnejšie zníženie môžeme pozorovať po vstupe Slovenskej republiky do EÚ a do Schengenského priestoru, taktiež po zlúčení daňových a colných úradov do finančných úradov. Zmeny súvisiace s realizáciou reformy sa prejavili zároveň aj v zlepšení podmienok zamestnancov.

Reforma colnej a daňovej správy si vyžiada vysoké výdavky na úspešnú implementáciu navrhnutých zmien. Prínosom reformy colnej a daňovej správy je aj zníženie správnych nákladov colnej a daňovej správy. Jednou z oblastí nákladovej úspory mala byť aj optimalizácia pracovných miest zamestnancov. Značne dôležitými faktormi, ktoré umožňujú úsporu mzdových nákladov, sú aj informatizácia a elektronizácia Finančnej správy Slovenskej republiky.

Hlavným cieľom finančnej správy je aj v súčasnom postavení zabezpečenie príjmov ŠR. V nižšie uvedenej tabuľke je zobrazený počet zamestnaných, počet platiteľov dane, príjmy a výdavky daňovej správy v Maďarsku a na Slovensku.

	Maďarsko			Slovensko		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Počet zamestnaných vo finančnej správe	15,607	23,060	22,482	5,698	5,544	8,781***
Počet platiteľov dane	5,426,653	5,336,111	5,357,479	2,897,305	2,985,014	3,079,799
Príjmy (v milión EUR)						
Celkom	30,449	33,394	35,306	10,659.6	12,093.2	11,952.2
Priame dane	7,593	6,086	6,360	2,921.6	3,621.9	3,913.3
Nepriame dane	8,401	11,083	12,704	7,736.4	8,440.6	8,027.8
Sociálne fondy	8,430	11,767	11,898			
Ostatné	6,025	4,457	4,344	1.6	30.7	10.9
Celkové výdavky finančnej správy (v milión EUR)						
Celkom	317	547	563		129.34	197.01***
Zamestnanecké náklady	255	405	407	85.14	57.96	104.03
IT výdavky	n.a.	n.a.	n.a.	10.18	20.47	23.70
Ostatné náklady	42	45	62	22.53	50.91	69.28
Priemerné náklady	16,303	17,550	18,105	n.a.	10,453.98	11,847.64

finančnej správy na zamestnanca (EUR)*						
Podiel výdavkov finančnej správy na získaných príjmoch**	1.34	1.64	1.60	n.a.	1.07	1.65

Tabuľka 1: Porovnanie vybraných údajov finančnej správy Slovenska a Maďarska

Zdroj: Intra European Organisation of Tax Administrations, 2014.

* Boli vypočítané na základe nasledujúceho vzorca = (výdavky na administratívu + výdavky na zamestnanosť + výdavky na IT + ostatné výdavky) / počet zamestnancov

** Bol vypočítaný na základe nasledujúceho vzorca = (výdavky na administratívu + výdavky na zamestnanosť + výdavky na IT + ostatné výdavky) x 100 / celkové daňové príjmy

*** Vznik Finančnej správy zlúčením daňovej a colnej správy od 1.1.2012.

V Maďarsku mal NAV k 1. januáru 2011, v čase vzniku, 23 060 zamestnancov. K 1. januáru 2012 mal 23 059 zamestnancov, ale v priebehu roka 2012 na základe vládneho uznesenia znížili počet zamestnancov o 577 osôb, t.j. na 22 482. (NAV Bulletin, 2012)

Daňové zaťaženie sa zvýšilo v oblasti nepriamych daní, paralelne so znižovaním priamych daní.

Novovzniknutý NAV je schopnejší efektívnejšie spravovať a adekvátne ochraňovať príjmy daňového charakteru (daňové, sociálne a colné príjmy). Táto inštitúcia zabezpečuje takmer 92 % daňových príjmov štátu.

Záver

V Maďarsku prebiehala reforma finančnej správy 2 roky a podarilo sa ju dokončiť v roku 2012, kedy bolo zabezpečené jednotné vyberanie daní, cla a odvodov na sociálne zabezpečenie.

V Slovenskej republike sa program UNITAS naštartoval v roku 2008, ale v dôsledku nezodpovedného a nesystémového riadenia sa ho nepodarilo dokončiť ani do dnešného dňa. Dokončením prvej etapy implementácie programu PSP Finančné riaditeľstvo zlepšilo prístup daňových subjektov k finančnej správe prostredníctvom elektronickej komunikácie. Je potrebné pripraviť koncept ďalšieho postupu v rámci UNITAS II a rozhodnúť o organizačnom, legislatívnom a informatickom zabezpečení výberu poistných odvodov na sociálne a zdravotné poistenie finančnou správou. Zavedenie jednotného výberu daní, cla a poistných odvodov je mimoriadne komplikovaný proces a bude trvať ešte niekoľko rokov. Spôsob výberu poistných odvodov má ekonomický a politický rozmer, zmenu ktorého je potrebné veľmi dôkladne zvážiť. Základnou podmienkou realizácie tohto projektu je úplná spoľahlivosť a kvalita informačného systému finančnej správy.

Tento článok odporúča na publikovanie vo vedeckom časopise Mladá veda:

Ing. Jaroslav Korečko, PhD.

Použitá literatúra

1. APEH Bulletin 2010. http://www.nav.gov.hu/data/cms191064/APEH_bulletin_magyar.pdf.
2. HERNER, E., 1987. *Adóreform '88*. Szervezési és Vezetési Tudományos Társaság. Budapest. ISBN 9638423390.

3. Intra European Organisation of Tax Administrations, 2014. Welcome to IOTA, Hungary. Dostupné online na <http://www.iota-tax.org/iota-members/hungary.html> (on-line 26.5.2014)
4. Intra European Organisation of Tax Administrations, 2014. Welcome to IOTA, Slovakia. Dostupné online na <http://www.iota-tax.org/iota-members/slovakia.html> (on-line 26.5.2014)
5. NAV Bulletin 2011. http://www.nav.gov.hu/data/cms257282/nav_bulletin_magyar.pdf.
6. NAV Bulletin 2012. http://nav.gov.hu/data/cms293758/NAV_evkonyvCD_2013.pdf.
7. OECD, 2014. Revenue statistics: Comparative tables, OECD Tax Statistics (database). Taxation: Key tables from OECD. ISSN 2075-8510.
8. SCHULTZOVÁ, A. a kol., 2011. *Daňovníctvo. Daňová teória a politika I.* Bratislava: Iura Edition. ISBN 978-80-8078-407-2.
9. SUHÁNYIOVÁ, A. a I. ONDRIJOVÁ, 2013. *Finančná správa z organizačno-územného hľadiska*. In: Verejná správa 7-8/2013. Žilina. s. 36-40. ISSN 1337-0448.
10. SUHÁNYI, L., 2013. *Analýza výdavkov verejnej správy v Slovenskej republike so zameraním na územné samosprávy*. In: Možnosti zefektívnenia rozhodovacích procesov pri investičnom rozhodovaní regionálnych samospráv. Prešov: Bookman. ISBN 978-80-8165-022-2.
11. PIRISI, K., 2008. *Dokument Colného úradu, zamestnávanie a sociálne zabezpečenie colníkov* (HU).
12. VAVREK, R., 2013. *Komparácia rozpočtu a povinností obce vyplývajúcich z legislatívnej úpravy v Slovenskej a Českej republike*. In: Verejná ekonomika a správa 2013. Ostrava: Vysoká škola banská – Technická univerzita. ISBN 978-80-248-3225-8.
13. Výročná správa o činnosti daňových orgánov za rok 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011. <https://www.financnasprava.sk/sk/financna-sprava/vyrocne-spravy>.
14. Výročná správa o činnosti colnej správy za rok 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011. <https://www.financnasprava.sk/sk/financna-sprava/vyrocne-spravy>.
15. Výročná správa o činnosti finančnej správy za rok 2012, 2013. <https://www.financnasprava.sk/sk/financna-sprava/vyrocne-spravy>.
16. Zákon CXXII. z roku 2010 o Národnom úrade správy daní a ciel (HU).
17. Zákon XIX. z roku 2004 o Úrade colného a finančného dohľadu (HU).